

Dalla stampa

Autor(en): **[s.n.]**

Objektyp: **Article**

Zeitschrift: **Quaderni grigionitaliani**

Band (Jahr): **6 (1936-1937)**

Heft 3

PDF erstellt am: **17.09.2024**

Persistenter Link: <https://doi.org/10.5169/seals-8355>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern. Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

DALLA STAMPA

“Dante in Pusciavin,,⁽¹⁾

Dal *Calendario del Grigioni italiano 1935*. Pg. 40 sg.

L'INFERNU - I^a Cantada.

- 1 Metà da nossa vita l'ei vissüda
Cur ca ma sem truù in un busch scür scür,
Parchì la strada giüsta, l'ei perdüda.
- 4 E a di cumé ca l'éra, l'é un po' dür,
Stu bosch salvadigh, gross, sgarbügliù sü,
Ca noma a ga pensà, al ma vegn scür!
- 7 L'è tant brütt, ca la mort l'é poch da plü.
Ma, par va di dal ben ca ghi truù
Cüntarei d'altri robi ch'ì vüdü.
- 10 Pos miga di comé ca sem entrù;
Tant l'éra 'l soin ca 'l mea ciapù in chel bott
Cur la strada giüsta mi i lassù.
- 13 Ma dopu d'ess rivù ai pé da'n mott,
Indont ca'l terminea quela valena
Ca'l cor la mea fait bata inscì a dubott,
- 16 Guardi fu sü, e vedi la sua schena
Digià da i racc da quela lüs quertada
Ca ben tücc quance, in tücc i tröcc la mena.
- 19 Ilur la fofa la ma sé calmada
Ca in tütt al cor la m'èra staita scià
La noit ca in tanta angossa l'ei passada.
- 22 E cumé ün ca a forza da ga dà,
fügi fora dal mar, sü par là riva,
al sa volta a l'acqua mostra par guardà,
- 25 Inscì 'l me spirit, c'amò però 'l fügia,
Al se vultù par guardà ben quel pass
Dal qual l'é mai scapù persuna viva.

(1)E' il primo canto della Divina Commedia, in dialetto poschiavino. Non ha nessun valore letterario. Vuol essere un semplice saggio ed esercizio di dialetto scritto. Che effetto faccia Dante in poschiavino vedrà il lettore. Certo, sarebbe fatica sprecata volerne tradurre tutte e tre le cantiche.

- 28 Dopu pulzù, ca s'éri stracch da i a spass,
Ciapi fu sü par la ganda patida,
E 'l pé fermù l'éra sempri 'l plü bass.
- 31 Ed eccu al cumincià da la salida,
Una bestia ligera e svelta tant,
Ca da 'n pel tütt smagiù l'éra vistida.
- 34 E la ma su tulea miga davant,
Anzi, la ma impedia 'l me i, già plan,
E s'éri par turnà e plü i in avant.
- 37 L'éra dopu 'l spüntà da la duman,
E 'l sul al gea in avant cun quili steli
Ca 'l ghea scià, cur ca la divina man
- 40 L'à most in prima quili robi beli;
Tantu ca a ben sperà 'l ma dea reson,
Da quela cun la pell a brasciadeli,
- 43 L'ura dal temp e la bela stagion,
Ma mai inscì tant ca fofa nul ma fess
La cumparsa ca ilò vedi d'un leon!
- 46 Quest al pareo ca cuntra mi 'l ga l'ess,
Cun la testa alta e cun la fam rabiusa,
Sci ca 'l pareo ca l'aria la tremess.
- 49 E pö 'na lufa ca da tütt bramusa
In dala sua magrezà la pareo,
E a tan gent l'ea fait la vita esusa:
- 52 Sta bestia tantu gref al cor la fea
Cun la fofa vignida a la sua vista
Ca mí i perdù 'l curacc ca 'l cor al ghea,
- 55 E cumé quel ca buntera l'acquista,
E 'l vegn pö a perda al guadagn ca ta fas
E 'l plane süi sei pensé, e 'l sa cutrista,
- 58 Inscì 'l ma fait la bestia senza pas,
Ca cul sa visinà planin planina
La ma cascea in dont ca 'l sul al tas.
- 61 Intant ca mi truchei giò 'l fond la china
Propi davant a gl'ögll al ma s'è ufert
Ün silenzius e ca 'l pareo da us fina.
- 64 E cur ca l'i vüdü in chel gran desert,
« Ti, giütum » ghi sbragiü ilò in chel fait;
« Chi ta ca sias, o un'ombra o un oman cert! »
- 67 E 'l ma rispost: « Oman nu sem, sem stait;
E i genitur ca ghei gli éran Lombardi
E Mantuvan tücc doi e inter e intrait.
- 70 Al temp da Cesar sem nassü, ma tardi,
E a Roma. sota 'l brau August scampù,
Cur ca 'l gh'era gli Dei fals e busardi.
- 73 Sem stait pueta e chel giüst i cantù
Fiol d'Anchise ca l'è vigni da Troia,
Dopu ca Iliòn süperbu i l'ean brüsù.
- 76 Ma ti, parchì ta tornas a la noia?
Parchì nu vas sü in stu bel munt ca 'l splend
E l'é principi e causa d'ogni gioia? »

- 79 « Donc t'es ti quel Virgiliu, la surgent
Ca da parlà la spand inscì gran flüm? »
Ghi dit, e ghei respett da lü present.
- 82 « O da gli altri pueti unur e lüm,
Ma giovia al stüdi lung e 'l grand amur
Ca 'l ma fait ben conossa 'l te vulüm.
- 85 Ti t'ess al me maestru e 'l me autur;
T' ess nomà ti indont ca mi i töit sü
Quel bel parlà ca a mi 'l ma fait unur.
- 88 Vétal ilò 'l parchì vultà i bügnü!
Libarum ti da lei, brau cumé t' ess,
Ca li mei veni e i pulz la ma strümü! »
- 91 « Ta begnas cambià 'l viacc ca t'eas intes »,
Al ma dit cur ca a plangia 'l ma sinti,
« Sa ti tu vos mulà a stu brütt paes.
- 94 Parchì sta bestia chi ta fait sbragì
La lassa bricca i indont ca sa stima,
Ma la impediss, fin ca la ta fait i.
- 97 E 'l se istintu l'é inscì da bassa rima
Ca mai l'è sadra, tant ca l'è gulusa
E dopu 'l past la ga plü fam da prima.
- 100 Glien tance quigl animal ca lei la spusa,
E amò da plü i saran fina c a'l Veltru
Al sias vügnü a ga dà mort dulurusa!
- 103 E quest nu 'l mangiarà teren ni peltru
Ma amur, sapienza e forzi ben tignidi
E 'l se regnu 'l starà tra feltru e feltru.
- 106 E lü a l'Italia 'l darà buni guidi,
In dont ca iei mort Camilla e miga pöch,
Eurialo e Turnu e Nisu da feridi.
- 109 Lü 'l ga darà la cascia in tücc i löch
Par la püntà in chel post ca giò a l'Infern
L'invidia al l'ea cascada fo dal föch.
- 112 Me ingegnu per te mei, al pensa e 'l scern
Ca ta ma vegnas drö, ca fac da guida:
E mi ta vöi menà in un löch etern,
- 115 E ilò ta sentiras tütt 'na sbragida:
Ta vedaras quii ch'ien passai, dulent,
E a la segunda mort ognün chi crida.
- 118 E pö ta vedaras quii ch'ien cuntent
Anca in dal föch, ca i speran da vignì
Cur ca l'é l'ura a li beati gent.
- 121 E fin a quisti sa ta volas i,
Un'anima 'l ga vol da mi plü degna:
Cun lei ta lassarei in dal parti.
- 124 Parchì l'Imperatur ca lassü 'l regna,
Siccome la sua lege bricch scultei
Nul vol par gnent ca in di sei löch mi vegnia.
- 127 Padron l'è da partütt, ma 'l regna in quei,
E la città e 'l gran tronu 'l ga la ilò:
Oh! Fortünù l'è quel ca 'l töl in lei! »

- 130 E mi: « Pueta, ta dumandi 'n po'
Par quel Signur ca bricch t'ass cugnüsü,
Parchì mi slippia a quest e a pecc amò
- 133 Ca sias menù a quei löch ca t'as dit sü,
Sci ca vedìa la porta da San Pieru
E ognün ca ti ta fas inscì patü! »
- 156 Ilur l'é ì, e mi legier drö a lü.

“ I debit „

Dal *Calendario del Grigioni italiano 1935*, pg. 49:

Sa la seguida inscì sem bell e mort:
ur l'è scià l'esatur cun sei tabeli,
ur l'è scià 'l fant, ca l'è pö sempri a spreli
cun cünt e cun buleti d'ogni sort.

Incö, gnanca doi pass da fo da l'ort,
incuntri 'l solit cun sei lamenteli:
— Pagum, sa no cun li brüti o li beli
al gh'è pö i tribünal chi ta dà tort!

Sempri la stessa storia! Senza 'l rest!
Tücc quance i dì l'è scià 'na quai cambiala
Tücc quance i santi dì beghi e pratest.

Banca di Grison... Banca cumerciala
Ma corpu! In un mument comé l'é quest
In unt el la concordia nazionala?

(Versione da « Trilussa »).
